

บทที่ 4

การวิเคราะห์ความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นความผิดมูลฐาน ในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

4.1 หลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดมูลฐาน

4.1.1 ทฤษฎีในการกำหนดความผิดมูลฐานสำหรับกฎหมายฟอกเงิน

การกำหนดความผิดมูลฐาน เป็นขั้นตอนสำคัญที่สุดของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพราะจะต้องมีการพิจารณาให้รอบคอบว่าจะใช้มาตรการของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ดำเนินการกับเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำผิดอาชญาฐานใดบ้าง เนื่องจากจะมีผลกระทบต่อประชาชนและการประกอบในภาคธุรกิจ ซึ่งจะต้องมีการปรับตัวเอง เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการที่กำหนดไว้ในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

การกำหนดความผิดมูลฐานที่ควรกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น จากการศึกษาทั้งในและต่างประเทศพบว่ามีหลักเกณฑ์ที่ควรจะพิจารณาถึงดังต่อไปนี้

4.1.1.1 ความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินงานที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม

องค์กรอาชญากรรมเป็นกลุ่มอาชญากรซึ่งรวมตัวกันโดยมีโครงสร้าง สลับซับซ้อนและมีวิธีการดำเนินงานซึ่งปกปิดเป็นความลับ รวมถึงการติดต่อประสานงานระหว่างกลุ่มองค์กรอาชญากรรมด้วยกัน เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชญากรรม ซึ่งเป็นผลให้การประกอบอาชญากรรมหรือการทำความผิดต่าง ๆ นั้นยากที่จะป้องกันและปราบปราม ตลอดจนการดำเนินคดีตามกฎหมายอาญาทั่วไป ไม่สามารถเอาผิดกับองค์กรอาชญากรรมได้ สามารถเอาผิดได้แต่เพียงสมาชิกผู้ถูกจับกุมในการทำความผิดเท่านั้น ซึ่งองค์กรอาชญากรรมก็ยังมีเครือข่ายและสมาชิกที่แข็งแกร่งอยู่เสมอ

การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นแนวคิดใหม่ที่จะนำมาใช้ในการจัดการกับกลุ่มองค์กรอาชญากรรม เนื่องจากในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กรอาชญากรรมนั้น จำเป็นต้องให้เงินทุนจำนวนมาก ไม่ว่าจะใช้ในการตอบแทนสมาชิกองค์กร ต้นทุนในการประกอบความผิด ตลอดจนการใช้เงินติดสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือนักการเมืองผู้มีอิทธิพลต่าง ๆ เงินจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้องค์กรอาชญากรรมสามารถอยู่รอดและดำเนินการต่อไปได้ หากขาดเงินหมุนเวียนการดำเนินงานย่อมเป็นไปได้ยาก และอาจมีสมาชิกไม่พึงพอใจทำให้องค์กรอาชญากรรมเกิดความไม่มั่นคง ในทางกลับกันหากองค์กรอาชญากรรมใดมีเงินรายได้และเงินหมุนเวียนมาก ก็จะสามารถประกอบอาชญากรรมต่อ ๆ ไปได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น สามารถขยายขอบเขตการประกอบอาชญากรรมได้มากขึ้น และขยายขนาดขององค์กรให้ใหญ่โตขึ้นได้อย่างง่ายดาย

กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นกฎหมายที่มีมาตรการยึดทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำมาใช้กับการสกัดกั้นและปราบปรามองค์กรอาชญากรรม โดยการริบทรัพย์สินทำให้องค์กรอาชญากรรมไม่สามารถที่จะดำเนินการได้ เนื่องจากไม่มีทรัพย์สินเงินทองเพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงาน ประกอบกับการที่ไม่มีกฎหมายอื่นใดที่จะบังคับใช้กับองค์กรอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้องค์กรอาชญากรรมเป็นปัญหาร้ายแรงของประเทศ ดังนั้น การกำหนดความผิดมูลฐาน จึงมุ่งที่จะกำหนดความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินงานที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม

4.1.1.2 ความผิดที่โดยลักษณะของการประกอบอาชญากรรมทำให้ได้รับผลตอบแทนสูง

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นการกระทำความผิดซึ่งผลตอบแทนจำนวนมากให้กับผู้กระทำความผิด ปัญหาที่สำคัญขององค์กรอาชญากรรมที่มีผลตอบแทนในวงเงินสูง ก็คือ อาชญากรรมจะมีรายได้เป็นจำนวนมากจากการประกอบอาชญากรรม ทำให้ต้นทุนที่จะนำไปติดสินบนเจ้าพนักงาน เพื่อที่จะทำให้รอดพ้นจากการถูกจับกุม หรือไม่ต้องถูกลงโทษเมื่อถูกจับกุม หรือแม้ว่ากรณีที่อาชญากรจะถูกจับกุมและถูกลงโทษ แต่อาชญากรก็ยังมีเงินที่ได้จากการประกอบอาชญากรรมเก็บสะสมไว้ ซึ่งบางส่วนจะนำมาใช้เพื่อความสะดวกสบายในระหว่างต้องโทษคุมขังหรือเพื่อให้มีโอกาสรอดพ้นโทษได้เร็วกว่าปกติ บางส่วนก็จะเก็บสะสมไว้ใช้ประกอบอาชญากรรมต่อ ๆ ไป เมื่อตนพ้นจากสถานที่คุมขัง หรือบางส่วนอาจจะ

ถึงกับสามารถใช้ประกอบธุรกิจผิดกฎหมายโดยใช้วิธีสั่งการจากในเรือนจำเลยก็เป็นได้ จึงเห็นได้ว่าการประกอบอาชญากรรมที่มีผลตอบแทนในวงเงินสูงนั้น ช่วยเอื้อประโยชน์ให้อาชญากรเป็นอันมาก ดังนั้น กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงมุ่งเน้นที่จะใช้มาตรการริบทรัพย์สิน เพื่อตัดโอกาสที่อาชญากรจะนำเงินที่ได้จากการประกอบอาชญากรรมไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนหรือกระทำผิดเพิ่มขึ้นอีก

4.1.1.3 ความผิดที่เป็นการกระทำที่สลับซับซ้อน ยากแก่การปราบปราม

การประกอบอาชญากรรมในปัจจุบัน ได้พัฒนารูปแบบให้ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การตรวจสอบการกระทำผิดก็ทำได้ยากตามไปด้วย อีกทั้งยังมีการรวมตัวกันระหว่างอาชญากร เพื่อร่วมกันประกอบอาชญากรรมในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม ซึ่งทำให้การปราบปรามยากขึ้นไปอีก นอกจากนี้ยังมีอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การประกอบอาชญากรรมดังกล่าวยากแก่การปราบปราม ก็คือการที่ยังไม่มีกฎหมายใดมาบังคับใช้เพื่อปราบปรามการกระทำผิดนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือมีกฎหมายเฉพาะของความผิดประเภทนั้นแล้ว แต่กฎหมายนั้นยังไม่สามารถปราบปรามการกระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุที่ว่ากฎหมายอาจจะล้าหลังไม่ทันสมัย ไม่สามารถปรับใช้ลักษณะการกระทำผิดในปัจจุบันได้ หรือสามารถบังคับใช้ได้แต่ไม่มีประสิทธิภาพที่จะทำให้ผู้กระทำผิดเกิดความเกรงกลัวหรือเกิดความหลาบจำ ซึ่งสาเหตุอาจเป็นเพราะบทลงโทษที่เบาเกินไปหรือไม่เหมาะสมนั่นเอง

เมื่อการกระทำผิดในลักษณะดังกล่าวนี้ยากแก่การปราบปราม และกฎหมายเดิมที่ใช้อยู่ก็ไม่มีประสิทธิภาพที่จะปราบปรามการกระทำผิดได้ดีเท่าที่ควร จึงควรใช้มาตรการตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มาใช้บังคับเพื่อสกัดกั้นการกระทำผิด โดยมีจุดประสงค์หลัก คือ การใช้วิธีริบทรัพย์สินเพื่อสกัดกั้นแหล่งเงินทุนของอาชญากร ซึ่งจะสามารถช่วยลดจำนวนของอาชญากรรมลงได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเงินหรืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

4.1.1.4 ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ

อาชญากรรมในปัจจุบันนี้ นอกจากจะส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับเหยื่ออาชญากรรมแล้ว อาชญากรรมหลายประเภทยังส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ หรือ

เศรษฐกิจของรัฐอีกด้วย อาชญากรรมที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศที่เห็นได้ชัด ได้แก่ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หรือที่เรียกว่า White Collar Crime

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ คือ อาชญากรรมที่สร้างความเสียหายมากกว่าอาชญากรรมธรรมดา จนกล่าวได้ว่าไม่มีอาชญากรรมประเภทใดที่จะสามารถสร้างความเสียหายได้มากเท่าอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีมูลค่าความเสียหายมากมายมหาศาล และมีผู้เสียหายเป็นจำนวนมาก ทำให้ระบบเศรษฐกิจทั้งระบบต้องกระทบกระเทือน เช่น คดีแชร์แม่หม้อย คดีธนาคารกรุงเทพ พาณิชยกรรม จำกัด(มหาชน) คดีปิ่นหุ่น เป็นต้น นอกจากนี้ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ยังทำลายความไว้วางใจและภาพพจน์ในทางธุรกิจของประเทศ

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดให้ความผิดที่มีลักษณะทำลายความมั่นคงของรัฐ ในแง่สังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เนื่องจากผลกระทบและความเสียหายที่เกิดจากอาชญากรรมประเภทนี้มีมูลค่ามากมายมหาศาล จำเป็นต้องหามาตรการในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งกฎหมายฟอกเงินสามารถบังคับใช้กับการกระทำความผิดในลักษณะเช่นนี้ได้ เนื่องจากกฎหมายฟอกเงินมีมาตรการยึดทรัพย์สินที่มีประสิทธิภาพ

4.2 การวิเคราะห์ความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการเลือกตั้งในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 ได้กำหนดให้ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้สภาร่างรัฐธรรมนูญแต่งตั้งคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน 35 คน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่ได้รับการคัดเลือกตามมติของสภา จำนวนยี่สิบห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ จำนวนสิบคน ตามคำแนะนำของประธานคณะกรรมการความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญและเมื่อคณะกรรมการได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสนอสภาร่างรัฐธรรมนูญเสร็จเรียบร้อยแล้ว ตามมาตรา 30 ของรัฐธรรมนูญและเมื่อคณะกรรมการได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสนอสภาร่างรัฐธรรมนูญเสร็จเรียบร้อยแล้วตามมาตรา 30 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 ได้กำหนดให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเฉพาะที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จ ภายในสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติดำเนินการต่อไป

ซึ่งคณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการยกย่องพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่
จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีการเลือกตั้ง จำนวน 3 ฉบับ แล้วเสร็จ คือ

1. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พ.ศ. ...

2. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ...

3. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ...

โดยในส่วนของ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ... นั้น คณะกรรมการการยกย่อง
รัฐธรรมนูญได้มีการเสนอมาตรการที่จะนำไปกำหนดไว้ในกฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตและไม่เที่ยงธรรมในการเลือกตั้งให้
เด่นชัดยิ่งขึ้นกว่าเดิม เช่น การกำหนดบทลงโทษทางอาญาแก่ผู้ซื้อเสียงให้มากขึ้น การขยายบท
กำหนดโทษในการซื้อขายเสียง รวมถึงการเตรียมในการซื้อขายเสียงด้วย เพื่อมิให้เกิด
ช่องว่างทางกฎหมายและแก้ไขปัญหาที่เคยเกิดขึ้นในอดีต รวมทั้งควรกำหนดฐานความผิดในการ
ทุจริตในการเลือกตั้งและซื้อสิทธิขายเสียงเลือกตั้งเป็นความผิดมูลฐานในกฎหมายว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ... ที่คณะกรรมการการยก
ย่องรัฐธรรมนูญ ได้นำเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีการกำหนดให้การหาเสียงโดยวิธีการ
ทุจริตการเลือกตั้งเป็นความผิดมูลฐานในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ไว้ใน
มาตรา 53

มาตรา 53 ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อจูงใจให้
ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น หรือพรรคการเมืองใด หรือ
ให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

(1) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สิน
หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

(2) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด ไม่
ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม แก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา สถานสงเคราะห์
หรือสถาบันอื่นใด

(3) ทำการโฆษณาหาเสียงด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ

(4) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

(5) หลอกหลวง บังคับ ชูเชิญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใสร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคະແນນนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด

การโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งเพื่อประกาศนโยบายของพรรคการเมืองหรือการดำเนินการแก้ไขปัญหาการบริหารราชการแผ่นดินตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ โดยวิธีการจ่ายเงินจากงบประมาณของแผ่นดิน มิให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดตาม (1) และ (2) แต่พรรคการเมืองหรือผู้สมัครที่โฆษณาหาเสียงนั้นต้องแสดงให้เห็นที่มาของงบประมาณที่จะใช้ดำเนินการตามนโยบายหรือการดำเนินการนั้นในการโฆษณาหาเสียงด้วย

ความผิดตาม (1) และ (2) ให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้

ต่อมาเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2550 สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ... ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบเป็นเอกฉันท์รับหลักการ และมีการตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาและกำหนดการแปรญัตติ ต่อมาคณะกรรมการวิสามัญได้ตั้งอนุกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว จากการประชุมของคณะ อนุกรรมการได้พิจารณามาตรา 53 ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ... เห็นว่า การบัญญัติให้การทุจริตการเลือกตั้งเป็นความผิดมูลฐานดังกล่าว ยังไม่เกิดผล เนื่องจากต้องไปบัญญัติในกฎหมายฟอกเงินอีกครั้งหนึ่ง และควรจะมีการบัญญัติเรื่องความผิดมูลฐานไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อให้ไปแก้ไขกฎหมายฟอกเงินและเป็นมาตรการเสริมอีกด้านหนึ่งในการขจัดเรื่องการซื้อเสียงเพื่อให้เกิดความเกรงกลัว โดยการบัญญัติดังกล่าวยังเป็นการให้อำนาจแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งในการประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในการตรวจสอบธุรกรรมของบุคคลที่น่าจะเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งรวมทั้งธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารพาณิชย์ เกี่ยวกับการโอนเงินที่ต้องสงสัย นอกจากนี้ เห็นว่าการกำหนดความผิดมูลฐานดังกล่าวจะมีปัญหาในการตีความหากมีการพิจารณาในชั้นศาล ดังนั้นการกำหนดความผิดมูลฐานจะต้องมีความชัดเจน และเห็นควรตัดวรรคสองของมาตรา 53 เนื่องจากเป็นการขยายอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และเป็นการก้าวล่วงการบริหารราชการแผ่นดิน และนโยบายสาธารณะของพรรคการเมือง

ต่อมาเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2550 สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ... ในวาระที่ 3 ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบตามร่างของคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาและแปรญัตติ ให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มีผลใช้บังคับในวันที่ 8 ตุลาคม 2550 เป็นต้นไป และมีการบัญญัติในข้อห้ามในการหาเสียง โดยวิธีการให้ เสนอให้ หรือเตรียมจะให้เงินหรือทรัพย์สินกับบุคคล และโดยวิธีการให้ เสนอให้ หรือเตรียมจะให้ทรัพย์สินแก่สถาบันใด ให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตามมาตรา 53

มาตรา 53 ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น หรือพรรคการเมืองใด หรือให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

- (1) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด
- (2) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม แก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด
- (3) ทำการโฆษณาหาเสียงด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ
- (4) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด
- (5) หลอกลวง บังคับ ชูเกียรติ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใสร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด

ความผิดตาม (1) และ (2) ให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้

จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 ได้มีบัญญัติให้การทุจริตการเลือกตั้ง ตามมาตรา 53 วรรคแรก (1) และ (2) เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน นั้น เนื่องจากรัฐเห็นว่า ความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง เป็นความผิดที่สร้างความเสียหายต่อระบบการเมืองการปกครอง สังคม และเศรษฐกิจของประเทศ

และเป็นเรื่องที่รัฐต้องตระหนักและให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการเลือกตั้งถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะคัดเลือกผู้แทนของประชาชนเข้าทำหน้าที่ต่าง ๆ ทั้งในฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร หากได้ผู้แทนที่ไม่ดีหรือทุจริตจากการเลือกตั้งเข้ามา ก็จะต้องเข้ามาลงทุนคืนการใช้เงินในการทุจริตการเลือกตั้ง คณะกรรมการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา จึงเห็นควรกำหนดความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ไว้ในบทบัญญัติของกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวเสียเลย ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และประกาศใช้เป็น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 ซึ่งมีเจตนารมณ์ที่จะป้องกันและปราบปรามผู้ที่ทุจริตการเลือกตั้ง โดยมีการนำมาตราการทางกฎหมายของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้ เพื่อจะนำไปใช้ทำลายเงินหรือทรัพย์สินที่ผู้ทุจริตการเลือกตั้งจะนำมาใช้ในการซื้อเสียง ซึ่งเป็นบ่อนทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และเป็นเรื่องที่รัฐต้องตระหนักและให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งวัตถุประสงค์ของการออกกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แสดงให้เห็นว่ารัฐต้องการจะปราบปรามความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง

ส่วนกรณีที่มีการกำหนดให้เฉพาะความผิดตาม มาตรา 53 วรรคแรก (1) และ (2) เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน นั้น จะเห็นได้ว่าการที่ผู้ทุจริตการเลือกตั้ง จะได้รับการลงคะแนนเสียงจากประชาชน ส่วนใหญ่จะเป็นการให้เงินหรือทรัพย์สินแก่ประชาชนหรือชุมชน หมู่บ้าน หรือหน่วยงานอื่นที่มีประชาชนจำนวนมาก โดยกระทำการผ่านหัวคะแนน ซึ่งมีการแบ่งงานกันอย่างระบบและเขตในความรับผิดชอบที่จะให้ซื้อเสียง โดยจะต้องมีการใช้เงินในจำนวนมากโดยผ่านหัวคะแนน ซึ่งผู้สมัครรับการเลือกตั้งจะไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการซื้อเสียงโดยตรง ทำให้เมื่อมีการจับกุมตัวผู้กระทำความผิดในการซื้อเสียง ส่วนใหญ่ก็จะเป็นหัวคะแนนของผู้สมัครคนนั้น ๆ โดยจะไม่เคยมีผู้สมัครคนใดถูกลงโทษทางอาญาอันเป็นผลเนื่องมาจากการซื้อเสียง

4.3 การนำมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง

เมื่อมีการกำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งเป็นหนึ่งในความผิดมูลฐานของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว ผู้ที่

กระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง ก็จะต้องตกอยู่ในบังคับของกฎหมาย ปปง. ควบคุมไปกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง โดยจะมีการนำมาตราการพิเศษต่าง ๆ ตามที่กฎหมาย ฟอกเงินกำหนด มาใช้บังคับเพื่อยับยั้งการนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดไป แสวงหาประโยชน์หรือนำไปผ่านกระบวนการอันมีลักษณะเป็นการฟอกเงิน โดยมาตรการพิเศษ ต่าง ๆ จะเป็นการตัดวงจรอาชญากรรมและเป็นการตัดแรงจูงใจในการกระทำความผิดเกี่ยวกับ การทุจริตการเลือกตั้ง ซึ่ง มาตรการพิเศษดังกล่าวข้างต้นมีดังต่อไปนี้

4.3.1 มาตรการในการลงโทษผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินในมูลฐาน ความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง

เป็นการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง มีความผิดทาง อาชญาฐานฟอกเงิน เมื่อมีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเกิดขึ้นด้วย ซึ่งถือเป็นความผิดหลัก ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 การกำหนดความผิด ดังกล่าวขยายไปเอาผิดกับผู้กระทำความผิดที่อยู่นอกราชอาณาจักร รวมทั้งผู้สนับสนุนช่วยเหลือ ผู้สมคบ ผู้พยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เป็นต้น ดังต่อไปนี้

4.3.1.1 การกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

สำหรับการกระทำที่จะถือเป็นความผิดอาญาฟอกเงินนั้น ต้องเป็นการกระทำที่ ครอบคลุมประกอบความผิดตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยมีองค์ประกอบภายนอก ได้แก่ ผู้กระทำ การกระทำที่เข้าลักษณะอันเป็นการฟอกเงิน วัตถุ แห่งการกระทำคือ ทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดและองค์ประกอบภายในจิตใจของ ผู้กระทำ ซึ่งต้องการทั้งเจตนาธรรมดาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 และเจตนา พิเศษ ดังนี้

- ผู้กระทำ

ผู้กระทำในความผิดฐานฟอกเงินนี้ไม่จำกัดว่าผู้นั้นต้องเป็นผู้กระทำความผิด มูลฐานในความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง แม้ไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด เกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง แต่หากกระทำการอันเข้าองค์ประกอบความผิดฐานฟอกเงิน ก็ถือ

เป็นผู้กระทำความผิดและต้องรับโทษ ซึ่งหากบุคคลธรรมดาเป็นผู้กระทำความผิดต้องรับโทษตามมาตรา 60 และกรณีนิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดต้องรับโทษตามมาตรา 61

- กระทำการอันเป็นการฟอกเงิน

การกระทำอันจะเป็นการฟอกเงินนั้นต้องเป็นการกระทำโดยรู้สำนึกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 และกระทำโดยมีเจตนาพิเศษ ซึ่งมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน บัญญัติลักษณะการกระทำอันเป็นการฟอกเงินไว้ 2 กรณี คือ

- (1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะหรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ
- (2) กระทำด้วยประการใด เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มา แหล่งที่ตั้ง การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

จากมาตรา 5 ซึ่งเป็นการกำหนดถึงลักษณะของการกระทำความผิดฐานฟอกเงินและมีบทลงโทษในทางอาญาไว้ หากความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งถูกกำหนดเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ผู้ใดที่กระทำการต่อทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง ตามลักษณะที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 ย่อมถือเป็นผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องรับโทษดังกล่าว

- ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมุ่งจัดการโดยการนำมาตรการริบทรัพย์ทางแพ่งมาใช้บังคับ ซึ่งการกำหนดความหมายของ " ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด " เป็นไปตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ที่ให้หมายถึง

- (1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นการกระทำความผิดมูลฐาน หรือ ความผิดฐานฟอกเงิน หรือจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำ ซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานฟอกเงิน และให้รวมถึงเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้หรือสนับสนุนการกระทำความผิดมูลฐานตาม (8) ของบทนิยามคำว่า " ความผิดมูลฐาน " ด้วย
- (2) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอน ด้วยประการใด ๆ ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินตาม (1)
- (3) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินตาม (1) หรือ (2)

4.3.1.2 การกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร

เนื่องจากลักษณะการกระทำความผิดในปัจจุบันได้ซับซ้อนและกว้างขวางขึ้น อาชญากรรมหลายประเภทมีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติ (Transnational Crime) หรือความผิดสากล ซึ่งส่งผลกระทบต่อชาติไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนความมั่นคงของชาติ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วกฎหมายจะกำหนดให้ผู้กระทำความผิดในลักษณะดังกล่าว ต้องรับโทษในราชอาณาจักรเช่นเดียวกับความผิดฐานฟอกเงิน ซึ่งเป็นความผิดที่มีการกระทำความผิดระหว่างประเทศเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจของชาติเป็นอันมาก พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จึงกำหนดให้ผู้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักร ต้องรับโทษในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

มาตรา 6 ผู้ใดกระทำความผิดฐานฟอกเงิน แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร ผู้นั้นจะต้องรับโทษในราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ถ้าปรากฏว่า

- (1) ผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทย หรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย
- (2) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และได้กระทำโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย หรือ
- (3) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักรและมีได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ทั้งนี้ ให้นำมาตรา 10 แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดย
อนุโลม

4.3.1.3 การลวงโทษผู้สนับสนุนการกระทำความผิด

การกระทำความผิดในปัจจุบันมีการช่วยเหลือกันในลักษณะต่าง ๆ มากมาย ในอาชญากรรมครั้งหนึ่งอาจมีผู้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเป็นจำนวนมาก โดยปกติตามประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดถึงหลักการลวงโทษผู้สนับสนุนการกระทำความผิดไว้ในมาตรา 86 ซึ่งกำหนดให้ผู้สนับสนุนการกระทำความผิดต้องรับโทษสองในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น

แต่ในความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินซึ่งลักษณะการกระทำความผิด ผู้กระทำความผิดมักจะมีการแบ่งหน้าที่กันทำโดยมีผู้ร่วมกระทำความผิดหลายคน และยังมีตัวการทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนอยู่เบื้องหลัง หรือเป็นผู้จัดหาหรืออำนวยความสะดวกโดยใช้อิทธิพลหรือการติดสินบน เพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถประกอบความผิดได้สำเร็จ และอาจรวมไปถึงการหาช่องทางและอำนวยความสะดวกให้ผู้กระทำความผิดสามารถหลบหนี หรือเพื่อมิให้ต้องลงโทษเมื่อถูกจับกุม รวมทั้งจัดการเพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้รับผลประโยชน์ใด ๆ ในการกระทำความผิด ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วกระบวนการฟอกเงินที่ซับซ้อนนั้นสามารถทำการตรวจสอบพิสูจน์ถึงหน้าที่โดยแท้จริง หรือลักษณะการเป็นผู้กระทำความผิดโดยตรงหรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิด นอกจากนี้ความผิดฐานฟอกเงินเป็นอาชญากรรมที่ร้ายแรง อาชญากรรมประเภทนี้จึงกำหนดให้ผู้สนับสนุนต้องรับโทษเช่นเดียวกับตัวการ ซึ่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 7 ได้กำหนดลักษณะของการกระทำเกี่ยวกับการสนับสนุนการกระทำความผิดไว้ดังนี้

มาตรา 7 ในความผิดฐานฟอกเงิน ผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

(1) สนับสนุนการกระทำความผิด หรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด

(2) จัดหา หรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใด ๆ หรือกระทำการใด ๆ เพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดหลบหนี หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ หรือเพื่อให้ได้รับประโยชน์ในการกระทำความผิด

ผู้ใดจัดหา หรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่พำนัก หรือที่ซ่อนเร้น เพื่อช่วย บิดามารดา บุตร สามี หรือภริยาของตนให้พ้นจากการถูกจับกุม ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นหรือ ลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

4.3.1.4 การลงโทษผู้พยายามกระทำความผิด

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 ได้วางหลักไว้ว่า ผู้พยายามกระทำความผิดต้องรับโทษสองในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่พยายามกระทำนั้น แต่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้วางหลักในเรื่องการพยายามกระทำไว้แตกต่างออกไป โดยกำหนดให้ผู้พยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องรับโทษ เช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ ทั้งนี้ เนื่องจากความผิดฐานฟอกเงินเป็นอาชญากรรมที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของชาติอย่างร้ายแรง และยังสามารถก่อให้เกิดอาชญากรรมอื่น ๆ ต่อเนื่องได้อีก จึงจัดเป็นอาชญากรรมที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ซึ่งในประมวลกฎหมายอาญานั้นก็ได้มีการกำหนดให้ผู้ที่ยุ่พยายามกระทำความผิด ในความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรบางลักษณะความผิด ต้องรับโทษเสมือนกระทำความผิดสำเร็จแล้ว ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น อาทิเช่น ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามมาตรา 107 ถึงมาตรา 110 และความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร ตั้งแต่มาตรา 115 ถึงมาตรา 127

การกำหนดให้ผู้พยายามกระทำความผิดต้องรับโทษเท่ากับผู้กระทำความผิดสำเร็จ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 8 ดังต่อไปนี้

มาตรา 8 ผู้ใดพยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ

4.3.1.5 การลงโทษผู้สมคบกันกระทำความผิด

การลงโทษผู้สมคบกันกระทำความผิดนี้มีหลักมาจากทฤษฎีการสมคบกันกระทำความผิด เนื่องจากลักษณะการประกอบอาชญากรรมในปัจจุบันนี้ได้เปลี่ยนไปในทางที่ซับซ้อนขึ้น มีผู้กระทำความผิดมากขึ้น หรือที่เรียกว่าอยู่ในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมนั่นเอง ลักษณะ

การดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมนั้นมีการแบ่งหน้าที่และตำแหน่งกันระหว่างสมาชิกในองค์กร แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อการประกอบอาชญากรรมเช่นเดียวกัน

ปัญหาที่เกิดจากการประกอบอาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรมที่ถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญปัญหาหนึ่งก็คือ การดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด เนื่องจากลักษณะการแบ่งตำแหน่งและหน้าที่ขององค์กรอาชญากรรมนี้เอง ทำให้การดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดสามารถทำได้เพียงดำเนินคดีกับตัวบุคคลผู้กระทำความผิดเองเท่านั้น แต่ไม่สามารถลงโทษไปถึงผู้สมคบกันกระทำความผิดได้ เนื่องจากสมาชิกระดับหัวหน้าองค์กรอาชญากรรมนั้นส่วนใหญ่แล้วไม่ได้มีส่วนลงมือในการประกอบอาชญากรรมเองแต่อย่างใด หากแต่เป็นผู้วางแผนการหรือในบางครั้งอาจมีการสนับสนุนด้วยอำนาจอิทธิพลประเภทต่าง ๆ เท่านั้น กฎหมายจึงไม่สามารถลงโทษบุคคลประเภทดังกล่าวได้ เนื่องจากไม่สามารถพิสูจน์ถึงการลงมือในการประกอบอาชญากรรมนั่นเอง

ในประเทศไทยมีแนวคิดเกี่ยวกับมาตรการลงโทษผู้สมคบกันกระทำความผิดได้มีปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 เพื่อลงโทษผู้สมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 8 ว่า " ผู้ใดสมคบโดยการตกลงตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้นั้นสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด " ฯลฯ

ความผิดฐานสมคบนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถนำผู้เป็นตัวการ หรือนายทุน ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือครอบครองเพื่อจำหน่ายยาเสพติด มาดำเนินคดีและลงโทษ เพราะในทางปฏิบัติผู้เป็นนายทุนจะไม่เกี่ยวข้องกับพยานหลักฐาน แต่จะกระทำในชั้น " สมคบ " หรือวางแผนดำเนินการ จึงเป็นการยากที่บุคคลเหล่านี้จะถูกลงโทษตามกฎหมาย ความผิดฐานสมคบนี้เป็นมาตรการที่จะช่วยให้สืบสวนไปถึงผู้อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดได้

ความผิดฐานฟอกเงินมีลักษณะเช่นเดียวกับความผิดยาเสพติด โดยมีผู้อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดและกระทำในชั้น " สมคบ " หรือวางแผนดำเนินการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดรายใหญ่หรือนายทุนก็จะกระทำความผิดฐานฟอกเงินด้วย เพื่อชุกซ่อนปิดบังรายได้จากยาเสพติดและเพื่อหลบหนีการถูกดำเนินคดีด้วย

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดความผิดสำหรับผู้สมคบกันกระทำความผิดฐานฟอกเงินไว้ในมาตรา 9 ดังนี้

“ ผู้ใดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าได้มีการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันตามวรรคหนึ่ง ผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ในกรณีที่ความผิดได้กระทำถึงขั้นลงมือกระทำความผิด แต่เนื่องจากการเข้าขัดขวางของผู้สมคบทำให้การกระทำนั้นกระทำไปไม่ตลอด หรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้สมคบที่กระทำการขัดขวางนั้นคงรับโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งเท่านั้น

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งกลับใจให้ความจริงแก่การสมคบต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนที่จะมีการกระทำความผิดตามที่ได้สมคบกัน ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้น หรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้ ”

4.3.1.6 การลงโทษหนักขึ้นสำหรับผู้มีตำแหน่งหน้าที่กระทำความผิด

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญกับการลงโทษผู้กระทำความผิดซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ในทางราชการและความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมไว้ โดยระบุให้มีโทษหนักขึ้นหากกระทำความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินและความผิดที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากบุคคลดังกล่าวสามารถใช้อำนาจหน้าที่หรืออิทธิพลของตำแหน่งหน้าที่ ในการช่วยให้การกระทำความผิดราบรื่นและสะดวกยิ่งกว่าบุคคลธรรมดา และอีกทั้งยังสร้างความเสียหายต่อราชการหรือต่อกระบวนการยุติธรรมอย่างร้ายแรง

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดโทษสำหรับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการไว้ในมาตรา 10 ดังนี้

มาตรา 10 เจ้าพนักงาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงานองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ กรรมการหรือ ผู้บริหาร หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ กรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของสถาบันการเงิน หรือกรรมการของ

องค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ผู้ใดกระทำความผิดตามหมวดนี้ ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

กรรมการ อนุกรรมการ กรรมการธุรกรรม เลขานุการ รองเลขานุการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ใดกระทำความผิดตามหมวดนี้ ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

และได้บัญญัติโทษสำหรับผู้มีตำแหน่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เจ้าพนักงานหรือข้าราชการซึ่งกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมซึ่งเกี่ยวเนื่องกับความผิดฐานฟอกเงินในมาตรา 11 ดังต่อไปนี้

มาตรา 11 กรรมการ อนุกรรมการ กรรมการธุรกรรม เลขานุการ รองเลขานุการ พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน หรือข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา อันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดตามหมวดนี้ ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

โดยสรุปแล้วมาตรการในการลงโทษโดยใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนี้ สามารถลงโทษผู้ที่กระทำความผิดฐานฟอกเงินที่ได้รับจากการกระทำความผิดมูลฐานในความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง ซึ่งโทษที่กำหนดไว้ในที่นี้เป็นโทษในทางอาญาซึ่งมีโทษหนักกว่าโทษในทางอาญาของความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง ที่มีโทษทางอาญาเป็นเพียงมาตรการประกอบมาตรการทางปกครองเท่านั้น ทำให้สามารถขยายขอบเขตในการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งความรุนแรงของโทษที่มากกว่าก็ทำให้สามารถใช้เป็นมาตรการในทางข่มขู่ (Deterrent) ผู้กระทำความผิดมิให้กล้าที่จะทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงมีประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง ทั้งในด้านการข่มขู่ ยับยั้งการกระทำความผิด และการป้องกันการฟอกเงินจากรายได้ที่ได้มาจากการกระทำความผิดอีกด้วย

4.3.2 มาตรการการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำ ความผิด

การดำเนินการเกี่ยวกับการขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน หรือการริบ
ทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้รับ
แนวความคิดมาจากการริบทรัพย์สินด้วยกระบวนการทางแพ่ง โดยเริ่มต้นจากตัวทรัพย์สินเป็น
หลักแล้วนำไปสู่ตัวบุคคล ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจจะยึดทรัพย์สินโดยเหตุอันควรสงสัย โดยไม่ต้อง
มีผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด เพราะกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินควรเป็นกฎหมายมี
ลักษณะเฉพาะและขอบเขตอาจครอบคลุมไปถึงการกระทำความผิดอาญาอื่นบางประการด้วย
โดยเป็นมาตรการบังคับต่อทรัพย์สินเป็นมาตรการทางแพ่ง โดยไม่ต้องอาศัยความผิดทางอาญา

การกำหนดให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำ
ต่าง ๆ เกี่ยวกับการโอน จำหน่าย ยักยอก ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำ
ความผิด โดยให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราว แต่ถ้ามีความจำเป็น
หรือเร่งด่วนในกรณีที่ไม่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไว้แล้ว ทรัพย์สิน
นั้นจะถูกจำหน่าย หรือยักยอก หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ซึ่งเป็นผลให้ไม่สามารถติดตาม
ตรวจสอบทรัพย์สินนั้นได้หรือติดตามตรวจสอบได้ยาก กฎหมายนี้ได้ให้อำนาจเลขาธิการ
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในการสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ก่อนได้โดย
ต้องรายงานให้คณะกรรมการธุรกรรมทราบ

ในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงเหตุผลและความยุติธรรมเป็น
สำคัญ ดังนั้น กฎหมายจึงกำหนดให้ผู้ถูกสั่งยึดและอายัดมีโอกาสพิสูจน์หลักฐานว่าเงินหรือ
ทรัพย์สินในการทำ ธุรกรรมนั้น มิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อให้เพิกถอนการ
ยึดหรืออายัดได้

มาตรา 48 ได้กำหนดเกี่ยวกับการยึด สั่งยึด หรืออายัดทรัพย์สินไว้ ดังนี้

" มาตรา 48 ในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม หาก
มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักยอก ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินในที่

ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวัน

ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการจะสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไปก่อนแล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรม

การตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ทำธุรกรรมซึ่งถูกสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน จะแสดงหลักฐานว่าเงินหรือทรัพย์สินในการทำธุรกรรมนั้น มิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อให้มีคำสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการแล้วแต่กรณี สั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นแล้ว ให้คณะกรรมการธุรกรรมรายงานต่อคณะกรรมการ "

4.3.2.1 มาตรการยึดและอายัดทรัพย์สิน

คำว่า ยึดและอายัด ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีความหมายเพียงใด กรณีดังกล่าวในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 หรือในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งก็มีได้ให้คำนิยามไว้โดยตรง

แต่คำว่ายึดตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายความว่า ถือเอาไว้ เหนี่ยว รั้ง เกาะ จับ หนอง อย่างไรก็ตามก็ตีได้มีแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาให้ความหมายคำว่า ยึดไว้ว่า การยึด คือ การเอาทรัพย์สินมาไว้ในความดูแลรักษาของเจ้าพนักงานบังคับคดี คำว่า อายัด ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายไว้ว่า กักไว้ สั่งกัก กักให้ รักษาไว้ ยึดไว้ และตามความหมายในแนววินิจฉัยของศาลฎีกาได้ให้ความหมายของคำว่า อายัด คือ การสั่งบุคคลภายนอกมิให้ทำการโอนหรือชำระหนี้ในคดี แต่ให้ชำระแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีแทน

ในการใช้คำว่า ยึดนั้น ต้องใช้กับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

ในการใช้คำว่าอายัดนั้น มักใช้กับสิทธิเรียกร้องที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือใช้กับสิทธิเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้น ๆ กล่าวคือ อายัดสิทธิเรียกร้องที่มีต่อบุคคลภายนอก มิให้บุคคลภายนอก หรือบุคคลอื่นใด กระทำการโอนหรือชำระหนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

ซึ่งในทางตีความน่าจะหมายถึง การยึดและอายัดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ทั้งนี้ เพราะมาตรา 59 กำหนดให้ดำเนินการทางศาลตามหมวดการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินให้ยื่นต่อศาลแพ่ง และให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม ส่วนทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นให้มีความหมายตาม มาตรา 3 ซึ่งผู้เขียนเห็นควรให้มีการแก้ไขทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้สอดคล้องกับอนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ.1988 และข้อแนะนำ 40 ประการของ FATF ข้อ 3 ซึ่งจะทำให้การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินครอบคลุมถึงทรัพย์สินที่ได้มาโดยอ้อมจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งด้วย ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน และการประเมินราคาทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งในปัจจุบันคือ กฎกระทรวงฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีรายละเอียดโดยสังเขป ดังนี้

การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

หลักทั่วไปในการยึด

- พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงเอกสารมอบหมาย บัตรประจำตัว และคำสั่งยึดทรัพย์สินต่อเจ้าของหรือผู้มีสิทธิในทรัพย์สิน
- พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เว้นแต่ในกรณีจำเป็นจะดำเนินการยึดทรัพย์สินในเวลาอื่น
- พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องทำบัญชีทรัพย์สินที่ยึด
- ต้องจัดให้เจ้าของหรือผู้มีสิทธิในทรัพย์สินนั้นลงลายมือชื่อรับรองบัญชีทรัพย์สินที่ยึดไว้

การยึดอสังหาริมทรัพย์

- พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าพนักงานที่ดิน หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบโดยเร็ว

- พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแจ้งเจ้าของหรือผู้มีสิทธิในทรัพย์สิน
- ต้องบันทึกถ้อยคำเจ้าของหรือผู้มีสิทธิในทรัพย์สิน
- พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องจดแจ้งรายละเอียดทรัพย์สินตามสมควร

การยึดอสังหาริมทรัพย์

- พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแจ้งเจ้าของหรือผู้มีสิทธิในทรัพย์สิน

- จะต้องแจ้งนายทะเบียนแห่งทรัพย์สิน

- การยึดอสังหาริมทรัพย์ที่มีปัญหาในการขนย้าย หรือจัดเก็บรักษา ให้รายงานคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขานุการให้ทราบเพื่อพิจารณาสั่งการ

การอายัด

- ต้องแจ้งเจ้าของหรือผู้มีสิทธิในทรัพย์สิน

- การแจ้งบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกรณีทรัพย์สินประเภทสิทธิเรียกร้อง จะต้องแจ้งแก่บุคคลภายนอกซึ่งมีหน้าที่หรือความรับผิดชอบในการชำระเงินหรือส่งมอบสิ่งของตามสิทธิเรียกร้องนั้นด้วย

- การอายัดหนี้ซึ่งมีข้อโต้แย้ง ข้อจำกัด หรือเงื่อนไข คำสั่งอายัดทรัพย์สินนั้นอาจออกได้ไม่ว่าหนี้ของบุคคลภายนอกนั้นจะมีข้อโต้แย้ง ข้อจำกัด หรือเงื่อนไขหรือไม่

4.3.2.2 มาตรการการทำให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

การขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เป็นขั้นตอนของพนักงานอัยการที่ได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่ได้มีการยึด และ/หรือ อายัดไว้โดยคณะกรรมการธุรกรรมตกเป็นของแผ่นดิน เป็นขั้นตอนต่อจากขั้นตอนการยึด และ/หรืออายัดทรัพย์สินจากผู้กระทำผิดของคณะกรรมการธุรกรรม แต่ก็มีได้หมายความว่า ทรัพย์สินนั้นจะต้องถูกยึด หรือตกเป็นของแผ่นดินโดยเด็ดขาดเสมอไป เนื่องจากกฎหมายได้กำหนดให้มีการพิสูจน์การได้มาซึ่ง

ทรัพย์สินของผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินว่าได้มาโดยสุจริตหรือโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หากพิสูจน์ได้ว่าได้มาโดยสุจริตหรือโดยชอบ เจ้าของทรัพย์สินนั้นก็มิลิทธิที่จะได้รับทรัพย์สินดังกล่าวคืน

การร้องขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินนั้น มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ดังต่อไปนี้

“ มาตรา 49 ภายใต้บังคับมาตรา 48 วรรคหนึ่ง ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณายื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยเร็ว

ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าเรื่องดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์พอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดินได้ ให้พนักงานอัยการรีบแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ระบุนข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน

ให้เลขาธิการรับดำเนินการตามวรรคสองแล้วส่งเรื่องเพิ่มเติมไปให้พนักงานอัยการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง หากพนักงานอัยการยังเห็นว่าไม่มีเหตุผลพอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดิน ให้พนักงานอัยการรีบแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด ให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่ได้รับเรื่องจากเลขาธิการ และเมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดเป็นประการใดให้พนักงานอัยการและเลขาธิการปฏิบัติตามนั้น หากคณะกรรมการมิได้วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการ

เมื่อคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยชี้ขาดไม่ให้ยื่นคำร้องหรือไม่วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดระยะเวลาและได้ปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการตามวรรคสามแล้ว ให้เรื่องนั้นเป็นที่ยุติ และห้ามมิให้มีการดำเนินการเกี่ยวกับบุคคลนั้นในทรัพย์สินเดียวกันนั้นอีก เว้นแต่จะได้พยานหลักฐานใหม่อันสำคัญ ซึ่งน่าจะทำให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินของบุคคลนั้นตกเป็นของแผ่นดินได้

เมื่อศาลรับคำร้องที่พนักงานอัยการยื่นต่อศาลแล้ว ให้ศาลสั่งให้ปิดประกาศไว้ที่ศาลนั้น และประกาศอย่างน้อยสองวันติดต่อกันในหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่น เพื่อให้ผู้ซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของหรือมีส่วนได้เสียในทรัพย์สินมายื่นคำร้องขอก่อนศาลมีคำสั่ง กับให้ศาลสั่งให้ส่งสำเนาประกาศไปยังเลขาธิการเพื่อปิดประกาศไว้ที่สำนักงาน และสถานีตำรวจท้องที่ที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ และถ้ามีหลักฐานแสดงว่าผู้ใดอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของ หรือมีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน ก็ให้เลขาธิการมีหนังสือแจ้งให้ผู้ร้องทราบ เพื่อใช้สิทธิดังกล่าว การแจ้งนั้นให้แจ้งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ครั้งหลังสุดของผู้นั้นเท่าที่ปรากฏในหลักฐาน

ในกรณีตามวรรคหนึ่งถ้ามีเหตุสมควรที่จะดำเนินการเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดความผิดฐานนั้นดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายก่อน "

ซึ่งจะเห็นได้ว่าการขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน จะกระทำได้เมื่อปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด โดยเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณา เพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินโดยเร็ว

พนักงานอัยการมีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจหากเห็นว่าเรื่องที่เสนอมายังไม่สมบูรณ์พอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งได้ พนักงานอัยการจะแจ้งให้เลขาธิการทราบโดยระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นด้วย เพื่อให้ดำเนินการแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี

เมื่อเลขาธิการดำเนินการแล้วจะส่งเรื่องไปให้พนักงานอัยการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง แต่ถ้าพนักงานอัยการยังเห็นว่า ไม่มีเหตุเพียงพอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งได้ พนักงานอัยการจะแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินวินิจฉัยชี้ขาด ซึ่งถ้าผลการชี้ขาดเป็นอย่างไร พนักงานอัยการและเลขาธิการจะต้องปฏิบัติตามนั้น แต่ถ้าคณะกรรมการมิได้วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่ได้รับเรื่องจากเลขาธิการ ก็จะต้องปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการ

จากตัวบทกฎหมายดังกล่าวนั้นสามารถตีความสรุปได้ว่า

การร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินอาจแบ่งได้ 2 กรณี ดังนี้

กรณีแรก อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา 48 วรรคหนึ่ง คือ เมื่อคณะกรรมาการ ธุรกรรมสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวมีกำหนดเวลาไม่เกินเก้าสิบวันตาม มาตรา 48 วรรคหนึ่ง และต่อมาในช่วงเวลา 90 วันดังกล่าวปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เลขาธิการ ป.ปง. จะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินก็ได้

กรณีที่สอง เป็นกรณีที่ไม่มีการดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวตามมาตรา 48 วรรคหนึ่ง เนื่องจากไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าอาจจะมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด แต่จากการตรวจสอบรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมและการตรวจสอบธุรกรรม ปรากฏว่ามีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เลขาธิการ ป.ปง. จะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไป

จึงสรุปได้ว่า มาตรการในการยึดทรัพย์สินทางแพ่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สามารถใช้สกัดกั้นมิให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง นำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดไปผ่านกระบวนการฟอกเงิน แล้วนำทรัพย์สินนั้นมาแสวงหาประโยชน์ในการกระทำความผิดอีก

4.4 ผลที่จะได้รับจากการกำหนดความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการเลือกตั้งในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

จากการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 ได้กำหนดให้มีการบัญญัติ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกตั้งและสรรหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา จะเห็นได้ว่า กฎหมาย

ดังกล่าวมีการให้อำนาจแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งมากขึ้นและชัดเจนขึ้น เช่น การเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย เป็นผู้เสียหายในทุกกรณีทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง เป็นผู้สืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง สามารถตรวจสอบธุรกรรมทางการเงิน ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีการกำหนดให้การทุจริตการเลือกตั้ง เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมาย กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งจากการกำหนดให้การทุจริตการเลือกตั้งเป็นความผิดมูลฐาน เมื่อได้ศึกษาวิเคราะห์พบว่า มีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว ดังนี้

1. การกำหนดให้การทุจริตการเลือกตั้ง เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน นั้น มีแนวคิดในการกำหนดตั้งแต่ในชั้นสภาร่างรัฐธรรมนูญ จนกระทั่งถึงชั้นการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 และมีกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐาน ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น ปรากฏว่า ในชั้นการพิจารณาของสภาร่างรัฐธรรมนูญและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ไม่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เข้าร่วมในการพิจารณาและกำหนดความผิดมูลฐานดังกล่าว ทำให้เมื่อกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับแล้ว จึงมีปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ประกอบกับการกำหนดให้การทุจริตการเลือกตั้ง เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดังกล่าว เป็นการกำหนดรายละเอียดในการแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งจากปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้ทันกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่จะเกิดขึ้นเท่านั้น โดยการกำหนดให้เป็นความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดังกล่าว ทำให้ไม่ครอบคลุมการเลือกตั้งในทุกระดับและเป็นการทั่วไป ไม่ใช่เป็นการบังคับกฎหมายเฉพาะกลุ่มเฉพาะบุคคล เนื่องจากการเลือกตั้งในทุกระดับ ไม่ว่าจะในระดับประเทศหรือท้องถิ่น ที่สุจริตและเที่ยงธรรม ล้วนเป็นการพัฒนาการปกครองในระบบประชาธิปไตย แต่อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้การทุจริตการเลือกตั้งเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ถือว่าเป็นการพยายามที่หามาตรการอื่น ๆ มาใช้ เพื่อสกัดกั้นเงินหรือทรัพย์สินที่จะนำมาใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เนื่องจากการทุจริตเลือกตั้งเป็นปัญหาที่สะสมมานานแล้ว ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้หาแนวทางที่จะป้องกันการทุจริตมาแล้ว แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น การกำหนดให้การทุจริตการเลือกตั้งเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อนำมามาตรการทางกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาดำเนินการกับผู้กระทำความผิด และยึดทรัพย์สินทางแพ่งกับเงินหรือ

ทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือเตรียมที่จะใช้ในการกระทำความผิด จึงเป็นมาตรการที่สำคัญจะใช้ดำเนินการแก้ไขปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ควรจะมีแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การทุจริตการเลือกตั้งเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อให้ครอบคลุมการเลือกตั้งในทุกระดับและเป็นการทั่วไป เพื่อให้การแก้ไขปัญหาการเลือกตั้งเป็นไปอย่างเป็นระบบและสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหมาย

2. ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ในบทนิยามของ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ไม่ครอบคลุมถึง ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ เตรียมเพื่อจะให้ ตามมาตรา 53 วรรคแรก (1) และ (2) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550

เนื่องจากการทุจริตการเลือกตั้ง จะเป็นไปในรูปการซื้อสิทธิขายเสียง โดยมีการใช้เงินหรือทรัพย์สินอื่นใดซื้อสิทธิซื้อเสียงของประชาชนเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้ง เป็นความผิดที่มีลักษณะพิเศษที่ผู้กระทำจะใช้วิธีการอันแยบยลที่จะจับได้ โดยวิธีการจัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ เตรียมเพื่อจะให้เงินหรือทรัพย์สินกับบุคคล ชุมชน หน่วยงาน หรือสถาบัน อันเป็นการยากที่จะจับกุมได้ในขณะกระทำความผิด ส่วนใหญ่เมื่อมีการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายแล้ว การยึดเงินหรือทรัพย์สินที่ใช้หรือเตรียมในการกระทำความผิด ก็จะต้องผูกกับคดีอาญา ประกอบกับนิยามของ " ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด " ที่มีการกำหนดให้เป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐานเท่านั้น จึงจะนำมาตรการยึดทรัพย์สินทางแพ่งตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับได้ ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้หรือสนับสนุนหรือเตรียมในการทุจริตการเลือกตั้ง ซึ่งหากมีการดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ปรากฏว่าการพิจารณาพิพากษาของศาลมีพยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดและริบทรัพย์สินทางอาญาได้ ก็ไม่สามารถนำมาตรการทางแพ่งตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาดำเนินการได้ เนื่องจากทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้หรือสนับสนุนหรือเตรียมในการทุจริตการเลือกตั้ง ไม่อยู่ในนิยามของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทำให้เกิดช่องว่างของกฎหมายในการนำมาตรการยึดทางทรัพย์สินทางแพ่งมาใช้บังคับกับทรัพย์สินดังกล่าวได้

นอกจากนี้จากการบังคับใช้กฎหมายที่ผ่านมา ก็มีปัญหาข้อกฎหมายในการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง กล่าวคือ เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2538 เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการจับกุมผู้ต้องหา กับพวก จำนวน 2 ราย พร้อมของกลางธนบัตรใบละ 100 บาท และ 20 บาท เย็บติดกัน รวมเป็นจำนวนเงิน 11.4 ล้านบาท ชุกซ่อนในลังกระดาษของบ้าน พร้อมด้วยพบตราขงรูปยันต์ พร้อมบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและบัตรโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองหนึ่งในจังหวัดบุรีรัมย์ และถูกดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 มาตรา 35 ฐาน ร่วมกันกระทำให้ผู้เลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนหรือผู้สมัครอื่น หรือให้งดเว้นมิให้ลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครโดยวิธีใดๆ จัดทำให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด ในชั้นสอบสวน คณะพนักงานสอบสวนมีความเห็นทางคดีว่า พยานหลักฐานมีน้ำหนักไม่พอที่จะเชื่อว่าผู้ต้องหาทั้งสองคนได้ร่วมกระทำความผิด การกระทำดังกล่าวเป็นเพียงการเตรียมเพื่อกระทำความผิดเท่านั้น ซึ่งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งฯ มิได้กำหนดความผิดในชั้นเตรียมการ จึงเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ซึ่งต่อมาอัยการสูงสุดได้มีความเห็นสั่งฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งศาลจังหวัดบุรีรัมย์ได้มีคำพิพากษาว่าการกระทำของจำเลยที่ได้ความนั้นยังอยู่ในชั้นเตรียมกระทำความผิด ซึ่งกฎหมายไม่ลงโทษการเตรียม จึงได้พิพากษายกฟ้อง แต่ให้ริบของกลางทั้งหมด ต่อมาศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นเป็นว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดฐานพยายามให้ทรัพย์สินตามฟ้อง ลงโทษจำคุกคนละ 1 ปี ปรับคนละ 10,000 บาท และเห็นว่า การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นเพียงชั้นพยายามกระทำความผิด ยังไม่ก่อให้เกิดความเสียหายมากนัก จึงให้รอการลงโทษไว้มีกำหนดคนละ 2 ปี ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยทั้งสองมีกำหนด 10 ปี นอกจากนี้ที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้น กล่าวคือ ริบของกลาง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7562/2540 ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 มาตรา 35 ที่บัญญัติว่า เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใดจนถึงวันเลือกตั้ง ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจะจูงใจให้ผู้เลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่นหรือให้งดเว้นมิให้ลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครโดยวิธีการดังนี้ (1) จัดทำ ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด จะเห็นเจตนารมณ์ของกฎหมายได้ว่า ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ว่าในเขตเลือกตั้งใด กฎหมายมุ่งประสงค์ที่จะห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดที่มีใช้ผู้สมัครกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อจะจูงใจให้ผู้เลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่นด้วยวิธีการจัดทำให้ เสนอให้

หรือสัญญาว่าจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด ดังนั้น ผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวด้วยการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด ไม่ว่าจะด้วยการจัดทำ ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด ย่อมเป็นการกระทำความผิดสำเร็จ ขณะที่จำเลยทั้งสองถูกจับและเจ้าพนักงานตำรวจยึดของกลางทั้งหมดได้ จำเลยทั้งสองได้จัดทำธนบัตรของกลางทั้ง 11,400,000 บาท ไว้พร้อมที่จะนำไปแจกจ่ายหรือให้แก่ผู้เลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อในเขตอำเภอ ซึ่งอยู่ในเขตเลือกตั้งแล้ว ด้วยการนำธนบัตรชนิดราคา 100 บาท กับชนิดราคา 20 บาท ที่มีตราวางรูปยันต์ประทับตรงบริเวณลายน้ำพระบรมฉายาลักษณ์ มาเย็บติดกันเป็นชุด ชุดละ 20 บาท และมัดรวมกัน มัดละ 100 ชุด ใส่ถุงพลาสติกบรรจุในกล่องกระดาษและถุงทะเลไว้พร้อม ดังนั้น โดยลักษณะของการกระทำดังกล่าวถือว่า จำเลยทั้งสองจัดทำธนบัตรของกลางซึ่งเป็นทรัพย์สินเพื่อจะจงใจให้บรรดาผู้เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งนั้นแล้ว แม้จำเลยทั้งสองจะยังไม่ได้แจกจ่ายหรือให้ธนบัตรนั้นแก่บรรดาผู้เลือกตั้งทั้งหลาย จำเลยทั้งสองก็กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 มาตรา 35 (1) สำเร็จแล้ว โจทก์มิได้บรรยายฟ้องเอาผิดแก่การจัดทำธนบัตรของกลางของจำเลยทั้งสองซึ่งถือว่าเป็นความสำเร็จมาด้วย โจทก์คงบรรยายฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองแต่เพียงว่า จำเลยทั้งสองมีเจตนาพยายามให้ทรัพย์สินแก่ผู้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้ง เพื่อจะจงใจให้บรรดาผู้เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งดังกล่าวลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งนั้นสถานเดียวเท่านั้น เมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำเลยทั้งสองตามที่โจทก์ประสงค์จะให้ลงโทษจำเลยทั้งสองเพียงการพยายามให้ทรัพย์สินแก่ผู้เลือกตั้งสถานเดียว ดังนั้น จึงต้องพิจารณาว่าการกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นเพียงขั้นเตรียมการให้ทรัพย์สินแก่ผู้เลือกตั้งอันไม่เป็นความผิดต่อพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 มาตรา 35 (1) ดังที่จำเลยทั้งสองฎีกาหรือไม่ ขณะที่จำเลยทั้งสองถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับพร้อมของกลางคงเหลือเวลาอีกเพียง 3 วัน ก็จะถึงกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นับว่าเป็นระยะเวลาที่ใกล้ชิดกับวันเลือกตั้งมากแล้ว ประกอบกับลักษณะธนบัตรของกลางที่จำเลยทั้งสองจัดทำขึ้นเป็นชุดพร้อมที่จะนำไปแจกจ่ายหรือให้แก่บรรดาผู้เลือกตั้งดังกล่าวได้ตามบัญชีรายชื่อหัวคะแนนแต่ละหมู่บ้าน บัญชีรายชื่อแกนนำ บัญชีรายชื่อผู้รับผิดชอบแต่ละตำบลในอำเภอบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง (ส.ส.13) ของอำเภอ ตารางแสดงจำนวนหมู่บ้าน ตลอดจนข้อมูลหน่วยเลือกตั้งตำบลต่าง ๆ ในอำเภอในเขตเลือกตั้ง ดังนั้น ที่จำเลยทั้งสองรวบรวมไว้แล้ว ซึ่งแสดงว่าจำเลยทั้งสองมีเจตนาจะให้ทรัพย์สินเพื่อจะจงใจให้ผู้เลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัคร และจำเลยทั้งสองก็ได้เตรียมจัดหาทรัพย์สิน คือ ธนบัตรชนิดราคา 100 บาท กับชนิดราคา 20 บาท รวมทั้งของกลางต่าง ๆ ดังกล่าว แล้วจำเลยทั้งสองได้ลงมือดำเนินการตามเจตนาข้างต้น

โดยนำธนบัตรมาเย็บติดกันเป็นชุดมัดรวมกัน มัดละ 100 ชุด บรรจุในกล่องกระดาษและถุงทะเลเสร็จ พร้อมทั้งจะนำไปให้แก่บุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งได้ทันที การกระทำของจำเลยทั้งสองดังกล่าวถือได้ว่า เป็นการกระทำที่ล่วงไปถึงขั้นตอนสุดท้ายของการดำเนินการนำธนบัตรของกลางไปแจกจ่ายหรือให้แก่บรรดาผู้เลือกตั้งเพื่อจะจูงใจให้ผู้เลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครที่จำเลยทั้งสองให้การสนับสนุน เป็นการกระทำที่ใกล้ชิดต่อความผิดสำเร็จที่เกิดขึ้น ถือว่าการกระทำของจำเลยทั้งสองพ้นขั้นเตรียมการเข้าสู่การลงมือกระทำความผิดแล้ว หากแต่ไม่สำเร็จเพราะเจ้าพนักงานตำรวจจับจำเลยทั้งสองได้เสียก่อน มิฉะนั้นแล้วจำเลยทั้งสองก็จะกระทำความผิดต่อไปได้สำเร็จ จำเลยทั้งสองย่อมมีความผิดฐานพยายามให้ทรัพย์สินแก่ผู้เลือกตั้ง เพื่อจะจูงใจให้ผู้เลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครตั้งที่ใจทักฟุ้งแล้ว และธนบัตรของกลางกับของกลางอื่นถือได้ว่า เป็นทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด ศาลย่อมมีอำนาจสั่งให้ริบ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 (1)

จะเห็นได้ว่า คำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว ได้มีการพิจารณาพิพากษาตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 ซึ่งไม่ได้มีการบัญญัติว่า การเตรียมเงินหรือทรัพย์สินที่จะให้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เป็นความผิดตามกฎหมาย ซึ่งในชั้นสอบสวนและการพิจารณาพิพากษาของศาลชั้นต้น เห็นว่า เป็นการเตรียมในการกระทำความผิด ส่วนการพิจารณาของพนักงานอัยการ เห็นว่า การกระทำของจำเลยเป็นการลงมือกระทำความผิดแล้ว แต่การกระทำไม่บรรลุผล เพราะถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมเสียก่อน การกระทำของจำเลยเป็นการพยายามให้ทรัพย์สิน แต่การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกา เห็นว่า การกระทำของจำเลยเป็นการกระทำความผิดสำเร็จแล้ว ในการจัดทำทรัพย์สิน คือ ธนบัตรเพื่อใช้ในการกระทำความผิดในการเลือกตั้ง ซึ่งต่อมาได้มีการบัญญัติพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 มีการบัญญัติให้การเตรียมเงินหรือทรัพย์สิน เป็นความผิด คือ การจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด อันเป็นการปิดช่องว่างของกฎหมายที่เกิดขึ้น

ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มีปัญหาหรือช่องว่างในกฎหมายในนำมาตราการยึดทรัพย์สินทางแพ่งมาใช้บังคับกับ เงินหรือทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือเตรียมที่จะให้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ตามคำนิยาม " ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด " จึงเห็นควรดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถนำมาตราการยึดทรัพย์สินทางแพ่งมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ